



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Jacobi Alvarez de Paz Opera**

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

**Álvarez de Paz, Jacobo**

**Lvgdvni, 1611**

Quòd religiosus diuinus inspirationibus pareat. Cap. xxx.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

mirabilis Iob. Iustitiæ igitur amatores, Ecclesiæ pulcherrima luminaria, virtutis splendore fulgeant, & vitæ puritate resplendeant, & vniuersos virtutis suæ exemplis veluti clarissimis radiis illuminent. Nulla scandali nubes, nulla offensionis nebula eorum decorem & claritatē obscurat: sint recti, & simplices, & sine querela viuētes apud homines, ne illos (quod ad se pertinet) vlla macula prauæ opinionis obnubilet. Id autem curent, vt vera cæli luminaria, non vt

A ipsimet fulgeant, non vt famam, & nomen sanctorum aucupent, sed vt se Dei seruos fideles exhibeant, & eius gloriam, & honorem apud omnes amplificent. Sic audacter dicent cum Paulo: Neque quærentes sumus ab hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis. Qui dū gloriam caducam vitæ sanctitate nō querūt (& quod in ipsis est) abscondi, despici, & pro nihilo haberi capiunt, apud Dominū verā gloriā merentur, & æternis præmiis digni redduntur.

2. Theos. 2.



## PARS TERTIA

De aliis documentis ad perfectionem comparandam.



**O**MNIA, quæ in superiori tractatu dicta sunt, eò tendunt, vt religiosus sciat quid agere, & quid vitare debeat, vt sine periculo, quantum in hac vita fieri possit, per viam virtutis ac perfectionis incedat. Quia verò non sufficit, aut bonum agere, aut à malo abstinere, nisi etiam illud bene agamus, & istud circumspicere & prudenter cuitemus, ideo nunc alia documenta, quæ nos modum doceant in rebus tenendum, subiicimus. Atque his obedientia, quam diuinis instinctibus debemus, principium dabit, quia ipsi non tantum operis substantiam, sed modum etiam rationemque præscribunt.

Quod religiosus diuinis inspirationibus pareat.

### CAPVT XXX.



**V**ELLEM quidem huic documento, quod modò scribere incipio, primas partes inter media generalia ad assequendam perfectionē necessaria tribuere; quod quisquis diligenter in intimis sui cordis admiserit, & attentus vocem Domini se vocantis, inuitantis, & docentis, auscultauerit. breui tēpore magnos progressus in itinere vitæ spiritualis efficiet. Illud verò est Deum audire, Deo obedire, Dei monita & adhortationes accipere, & illud cuiusdam sapientis celeberrimū dictum, Sequere Deum ] vita, & actione præstare. Vt autē hoc ab ipso suo principio exponamus, sciendum est, cogitationū internarum, quæ animum pulsant, & ad aliquid desiderandum, vel faciendū inuitant, quasdam à dæmone communi aduersario procedere, quasdam à corde nostro, ac à natura nostra exoriri, alias verò à Deo omnium bonorum auctore generari. Cogitationes à dæmone suscitatae sūt, quas ad aliquod malum prouocantes, ipse turbando, & componendo phantasmata sensuum nostrorum (habet enim ad hoc, si Deus permittat, potestatem) sensibus internis immittit, quæ intellectui præsentata, possunt illum ad cognoscendum mouere, & voluntatem, si admittantur, inficere. De his in Psalmo legitur: Misit in eos irā indignationis suæ, & indignationem, & iram, & tribulationem: immisiones per Angelos malos. ] Et Ioannes ait: Cū Diabolus iam misisset in cor, vt traderet eum Iudas Simonis Iscariotes. Cogitationes à nobis ipsis manātes sunt, quas natura nostra corrupta, & suum semper commodū querens, & illud virtuti & puritati præponens, excuscat. De quibus ait Dominus: De corde exeunt

A cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia. ] Et rursus: Quid cogitatis mala in cordibus vestris: ] Et sanè difficile est originēs huius duplicis cogitationis discernere, quoniam vitæque ad malum prouocant, & similes habent effectus. Vnde Bernardus ait: Quis ita vigil, & diligens obseruator motionum internarum suarum, siue in se, siue ex se factarum, vt liquidò ab queque illicita sensu cordis sui discernat inter morbum mētis, & mortuum serpentis: Ego nulli hoc mortuum possibile purò, nisi qui illuminatus à Spiritu sancto speciale accepit donū, quod Apostolus inter cætera charismata, quæ enumerat, nomina discretionem spirituum. ] At licet ignotū sit nobis, an cogitationes ad malum incitantes, à nobis, an à Dæmone exortantur, notum tamen & compertum est, eas omnes esse reijciendas eo ipso, quod ad malum infligant. Cogitationes denique à Deo procedentes sūt, quæcumque ad bonum impellunt, ad sanctitatem, & puritatem nos excitant, & mētem nostrā pace quadam cœlitus immissa tranquillat. Atque harum meminit Dauid dicens: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in plebe suam. ] Et eas expectabat Samuel, dum ait ad Dominum: Loquere Domine, quia audit seruus tuus. ] Et Dominus ipse à se manare nō negat, qui ait: Ego sapientia habito in consilio, & eruditus inter sum cogitationibus. ] Neque enim Deus illas approbaret, quas nō à se prodire cognosceret. Paulus quoque ait: Non quod sufficētes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. ] Bernardus quidem pulchrè has omnes Deo cogitationes ascribit: Sunt quædam verba, inquit, Verbi sponi ad nos, nostræ meditationes de ipso & eius gloria, elegantia, potentia, maiestate. Non solum autem sed & cū auida mente versamus testimonia eius, & iudicia oris eius, & in lege meditatur die ac nocte: Sciamus pro certo adesse sponsum, atque alloqui nos: vt

Matth. 9

Bern. ser. 32. in Cant.

1. Cor. 12

Psal. 84.

1. Reg. 3. v. 8.

2. Cor. 4.

Bern. ser. 32. in Cant.

Vide D. Tho. 1. p. 9. 111. ar. 3.

Psa. 77.

Ioan. 13.

Matth. 15.

non

non fatigemur laboribus, sermonibus delectari. Tu ergo cum tibi aliqua talia volui animo sentis, non tuam putes cogitationem, sed illum agnosce loquentem, qui apud Prophetam dicit: Ego qui loquor iustitiam. ] Et infra: Itaque pacem, pietatem, iustitiam Deus in nobis loquitur, nec talia nos cogitamus ex nobis, sed in nobis audimus. ] Omnes ergo cogitationes ad bonum monentes, ad mortificationem, ad virtutem, ad puritatem incitantes, sciamus a Deo progredi, & ab omnium bonorum principio variis modis, & instrumentis, de quibus alibi dicemus, immitti.

Has à Deo immittas cogitationes, diuinas inspirationes vocamus, quod illis Dominus in cordibus nostris desideria virtutis excitat, & ad varias boni actiones instiget. Quas attentè audite debet, & diligenter opere complere, nec illis vilo modo reluctari, quicumque vult spiritu proficere, & ad perfectionem peruenire. Hæ inspirationes sunt quæ nos bona & sancta loqui iubent; hæ, quæ bonum in omnibus exemplum dare præcipiunt: hæ, quæ nunc mortificationis opera, nunc diuersarum virtutum studia, nunc, gratia animarum subire labores, nunc orationis & contemplationis exercitia dicant. Et quem admodum pædagogus, cui principis cura demandata est, paulatim illum de omnibus docet, quousque in his, quæ ad principem pertinent, & filium regis, & hæredem regni decent, illum erudit: ita Dominus non solum per Scripturas, & per externam prædicationem, sed etiam per internas inspirationes, dictis Ecclesiæ conformes, iustos erudit, vt eos ad vitæ puritatem promoueat: nisi quod est magnum pædagogi: Dominique discrimen: nam ille docet quidem puerum, sed illi vires ad agenda, quæ docet, minimè subministrat: Dominus verò & intellectum docet, & voluntatem inflamat, & gratiæ vires ad operandum attribuit. Qui vult ergo in virtute crescere, & ea quæ sūt principis, id est, viri perfecti, perdiscere, has Domini allocutiones audiat, illis obediat, & cum à Domino eas esse confiterit (quod per Scripturas sanctas, per doctrinam Ecclesiæ, & per consilium maiorum & prælatorum agnoscat) illis acquiescere nequaquam desinat. Nec casu dixi, ex quibus hæ internæ Domini allocutiones possunt agnosci, quoniam fuerunt proximo sæculo homines impurissimi, & à generis humani aduersario decepti, qui omnem internum motum, Spiritus sancti impulsum esse dicebāt, & eo semetipsos tamquam virtutis regulæ gubernabant. Sed abie à nobis tam perniciosus error, & tam stulta fatuitas qui in Paulo legimus: Quoniã & ipse Satanas transfiguratur se in Angelum lucis: ] Et Ioannes ait: Charissimi, nolite omni spiritui credere, sed probatè spiritus, si ex Deo sint. ] Nihil autem probandum, aut discernendum esset, si omnis interior impulsus à Deo procederet, cū sine vlla hæsitacione, aut timore periculi, deberemus submitti. Nō igitur omnes interni impulsus ex Deo sunt, sed aliquos (vt diximus) Diabolus, alios natura nostra progignit. Aliqui tamen à Deo nos interiori vocante, & inuitante procedunt, quos eius esse coniecimus, si sacra Scripturæ, & Ecclesiæ doctrinæ, & prælatorum iussis conformes, & nostro statui, nostrisque obligationibus non incongruus cognoscamus. His tum gratos, tum obediētes nos exhibeamus, æquum est: ita vt cum nos Dominus ad mortificationem oculorum, aurium, aut linguæ, aut alicuius passionis vocauerit, cum ad exercitium humilitatis, fraternæ charitatis, aut alterius virtutis inuitauerit: cum ad aliquod bonum opus externum, aut ad orationem, & secreta cum ipso colloquia interiori impulerit, eius quod à

Isaia 53.

2. Cor. 11.  
3. Ioan. 2.

A nobis exigitur, diligens operatio sit fidelis nostra responsio.

Diuinis ergo inspirationibus obedire, efficacissimum medium accipiendæ perfectionis est, quoniã illa suprema maiestas, cuius natura est sanctitas, cuius Verbum est ipsa sapientia, nō vana & inania nobis loquitur, (quis enim hoc de Deo credat) sed quæ sua puritate, ac maiestate sint digna, & quæ nostræ emendationi proficiant. Inspiratione sua vult vitia nostra prosternere, & duritiam mentis nostræ confringere: in cuius signū lapis abscissus sine manibus statuum illam ex variis metallis factam comminuit, & ferrum, testam, æs, argentum, aurumque contriuit. ] Quid enim nunc statua, nisi mentis nostræ duritiam, quid lutum & varia metalla, nisi diuersa vitia, quid lapis abscissus sine manibus, nisi diuinam inspirationem designat: Hæc statua percute, & metalla, ac testam conterit, cum in nobis diuinæ iussioni respondentibus, & cooperantibus gratiæ Dei, quidquid est vitiosum, & prauum extinguit. Quod mysterium Richardus Victorinus in hac historia statuarum contemplatus est. Sic enim ait: In huiusmodi ferreis, & obduratis mētibus: melius operatur Deus inspiratione, quàm percussione, corrigiturque: sæpe interna illustratione, quæ nō possit flagella corrigere. Percussit inquit, filios vestros, & nō doluerunt, reuerūt suscipere disciplinam. ] Sed cum multo sit leuius apud nos dicere quàm facere, sæpe tamē in his etiã mentibus, in quibus videtur percutiētis manus operæ defecisse; operatur quidem miro & incomprehensibili modo interno suo verbo, vel sibilo. Verbum inquit, quod egredietur de ore meo, nō redibit ad me vacuum, sed faciet quæcumque volui, & prosperabitur in his, ad quæ misi illud. Sic & Spiritus sanctus, vbi vult, spirat. ] Verbo enim Domini cœli firmitati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum. ] Lapis itaque sine manibus abscissus, timor Domini diuinitus inspiratus: in ictu huius lapidis statua deiicitur, & monstruosum opus destruitur. ] O quantæ utilitatis est diuinæ inspirationi parere, quæ duritiã nostram emollit, & emollitos Deo subiicit, & ficta altitudine vitiorum nos liberat. Nec solum diuinæ inspirationis suscepta malum pellit, sed & multitudinē celestium donorum in nobis infundit. Nam dum Deo interiori loquenti, & diuersarum virtutum studia præcipienti obedimus, sedem in nobis virtutibus & donis supernis præparamus. Radix mea, inquit Iob, aperta est secus aquas, & ros morabitur in messione mea. ] Gloria mea sèper innouabitur, & arcus meus in manu mea instaurabitur. ] Radix nostra cor nostrum est, à quo sicut à radice vita procedit: quod tunc secus aquas aperimus, cū diuinæ inspirationi recipiendæ subijcimus. Tunc autē ros moratur in messione nostra, id est, in iactis actionibus nostris, quæ rore, nimirum superna gratiæ desuper cadente, crescunt, & ad perfectionis maturitatem perueniunt: Tunc pulchritudo mētis nostræ augetur, & fortitudo succreuit, quia Dominus sibi obedientibus, & sua alloquia recipientibus largam benedictionem immittit. Bonum est itaque audire Deum, & non tantum eius præceptis omnibus in cōmune propositis, sed etiã specialibus inspirationibus obedire, quæ custodit nos malis liberant, & bonis cumulant, & ad ampliora bona recipienda disponunt.

Sed non prætermittamus verba Bernardi, hæc quæ diximus confirmantia, quæ profectò vberimè explicant, quanta sit diuinarum inspirationum susceptorum utilitas. Vtinam, inquit, & mihi aperiat aurem Dominus, intret ad cor meum sermo veritatis, mundet oculum, & lætæ præparet visioni, vt dicam

Dan. 2.

Richard.  
lib. 1. de  
erudit.  
interioris  
hominis.  
c. 27.  
Ierem. 5.

Isaia 55.

Ioan. 3.  
Psal. 32.

Iob. 29.

Bern. ser.  
8. in Cât.

Deo

*Psal. 9.* Deo etiam ipse: Præparationem cordis mei audivit  
*Ioan. 15.* auris tua. ] Vt audiam à Deo etiam ipse cum cæteris  
*Luc. 11.* obedientibus: Et vos mundi estis, propter sermonem  
*Deut. 6.* quem locutus sum vobis. ] Nec omnes mundantur,  
*1. Reg. 3.* qui audiunt, sed qui obediunt. Beati, qui audiunt  
*Psal. 84.* Verbum Dei & custodiunt illud. ] Talem requirit  
*Psal. 44.* audicum, qui mandat dicens: Audi Israël. ] Talem  
*Psal. 47.* offert, qui ait: Loquere Domine, quia audit servus tuus.  
*Gen. 3.* ] Talem spondet, qui dicit: Audiam, quid loquatur  
in me Dominus Deus. ] Et vt scias etiam Spiritum sanctum  
hunc in anima spiritali profectu ordinem observare, vt  
videlicet prius formet auditum, quàm latificet visum: Audi,  
inquit filia, & vide. ] Quid intendis oculum? Aurem para.  
Videre desideras Christum? Oportet te prius audire  
illum, audire de eo, vt dicas, cum videris: Sicut  
audiuimus, sic vidimus. ] Immensa claritas, visus  
angustus, & non potes ad eam. Potes auditum, sed  
non aspectum: Clamantem denique Deum, Adam vbi  
es? ] Non videbam iam peccator, audivam tamen: sed  
auditus, aspectum restituet, si pius, si vigil, si fidelis  
præcesserit. Fides purgabit, quem turbabit impietas.  
Et quem inobedientia clausit, aperiet obedientia.  
Denique à mandatis tuis intellexit, inquit, quòd  
intellectum reddat observatio mandatorum, quem tulit  
transgressio. Aduerte adhuc in sancto Isaac, quomodo  
præ cæteris sensibus auditus in tam sene viguerit.  
Caligant oculi Patriarchæ, palatum seducitur, fallitur  
manus, non fallitur auris. Quid mirum si auris percipit  
veritatem, cum fides ex auditu, auditus per verbum Dei,  
] verbum Dei veritas sit? Ista omnia bona infert auditio  
Dei, auditio, inquam illa, qua mente audimus loquen-  
tem Deum, & opere, quod iubet, solerter exequimur.  
Primo intellectum ignatum, & cæcutientem erudit  
tali doctrina, tali lumine, quod si velimus, desideria  
excitat, voluntatem moueat, & cor gelidum ac penè  
extinctum inflammet. Deinde ad opus excitat, ad bellum  
contra Domini hostes, id est, contra vitia, & vniuersos  
affectus inordinatos prouocat, & ad diripiendas virtutum  
exuias, & spolia donorum inuitat. Tandem mundiciem,  
& mentis sanctitatem importat. Si tam eximia bona,  
ex diuina inspiratione suscepta, nobis accedunt, meritò  
timet sanctus Iob à Dei impulsu obediuntione deficere.  
Et propterea ait: Quis det, vt veniat petitio mea, &  
quod expecto, tribuat mihi Deus? Et qui cepit, ipse  
me conterat: soluat manum suam, & succidat me? Et  
hæc mihi sit consolatio, vt affligens me dolore, non  
parcat, nec contradicam sermonibus sancti. ] Mirabilis  
imprecatio, sed quæ omnino eligenda, & quærenda  
sit, ne sermones Domini contemnamus. Quænam est  
petitio tua, & quæ est expectatio tua, o sancte vir?  
An fortè, vt non contradicas sermonibus sancti, & vt  
vocè eius semper aucultes, & quod præceperit, exequaris?  
ita sancte, hæc est petitio mea, hæc expectatio mea,  
à qua ne excidam, & ne aures meas Dei verbis obturem,  
vellem vt in me omne vitiosum, & impurum contereret,  
& soluta manu potentia, & misericordia sua, ab omni  
me affectu terrenorum excideret, & abnegationis  
doloribus increparet. Hæc cupimus, vt rectè obedi-  
diamus Deo, quia necesse est ad hanc obedientiam  
tenendam nos ipsos sæpe, non sine gratia præueniente,  
conterere, & ab omni rerum creaturarum amore  
succidere, quod diuina inspiratio ceptum tepetens,  
auget, & promouet, & ad debitam perfectionem  
perducit.

Iam si diuinae inspirationes audit & vitiorum  
nostrorum sunt inimicæ, & bonorum operum ac om-

**A** nium virtutum, & sanctitatis origines, facile erit intel-  
ligere, obedientiam, qua illis paremus, nobis felicitatis  
ianuam aperire. Adeo vt sicut Adam audiens vocem  
coniugis suæ æternam maledictionem mercatus est,  
cui dictum fuit: Quia audisti vocem vxoris tuæ,  
maledicta terra in opere tuo: ] ita è contrario nos  
audientes non vocem carnis, sed vocem creatoris  
nostri Dei benedictionem acquiramus, & vitam  
perpetuam mereamur. Quod & vtriusque testamèti  
pagina euidèter ostendunt, dum diuinorum verborum  
auditores, & obseruatores beatos appellant. Nam  
& increata sapientia per Salomonem ait: Nunc ergo  
filij audite. Beati qui custodiunt vias meas. ] Et  
beatus homo, qui audit me, & vigilat ad fores  
meas quotidie, & obseruat ad postes ostij mei. ] Ac  
iterum: Beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt  
illud. ] Vnde, quod Ioannes de sua visione ait: Beatus,  
qui legit, & audit verba prophetiæ huius, & seruat  
ea, quæ in ea scripta sunt, ] de omni Dei verbo,  
siue exteriùs per Scripturam, aut Ecclesiæ doctrinâ  
proposito, siue interiùs inspirato potest intelligi,  
quòd quicumque illud audiverit, operèque seruauerit,  
& æternum præmium prolegetur. Paulus quidem  
ita testatus est, dicens: In reliquo reposita est mihi  
corona iustitiæ: non solum autem mihi, sed & iis,  
qui diligunt aduentum eius. ] Quinam sunt isti diligentes  
aduentum Domini, quibus corona iustitiæ promissa  
est? Certè non illi soli intelligendi sunt, qui præcinctos  
lumbos habètes, & lucernas in manibus tenentes,  
nouissimum Christi aduentum, quo vêturus est  
iudicare viuos, & mortuos, ardentè expectant.  
Non illi soli, qui de bona operatione sibi conscij  
expectat agonothetam daturû sibi æterna præmia  
meritorum. Non illi soli, qui digna luce & gaudio  
facientes, diligunt accessum eius, qui operibus  
lucis delectatus ea bonis numquàm perituris  
cumulabit. Sed & illi intelligendi sunt, qui aduentum  
Domini inuisibilem amant, quod ad mentes hominum  
magister, & Dominus venit, & perfectionis opera,  
& digna suæ legis studia, impulsibus internis  
imperat, atque præscribit. Cuius sensus magnus  
Cassianus asserit: qui hunc eundem Pauli locum  
interpretans, ait: Non illum tantum aduentum,  
quo etiam nolentibus apparebit, sed etiâ hunc qui  
quotidie in sanctis commeat animabus. ] Quæ itaque  
ex diuinis inspirationibus auditis maior utilitas,  
aut peti, aut desiderari potest, quàm vt huius vitæ,  
& futuræ bonæ ad nos afferant, & vt fidei  
Dei seruos in cælestes mansiones inuehant? Bona  
certè huius vitæ animæ puritas, atque tranquillitas,  
vitiis extirpatio, & virtutum acquisitio, & cælestis  
dona sunt. Bona verò futuræ vitæ sunt visio,  
& possessio Dei, gaudium, & claritas, & omnium  
bonorum cumulus, qui iustis paratus esse fide  
conspicitur. Hæc autem omnia bona obedientia  
diuinis inspirationibus affert, quia & nos à malis  
abstrahit, & ad omne bonum ducit, & præmio  
iustis parato dignos reddit. Nam Deus nihil à  
nobis petit, quod non concordiam cum Ecclesiâ,  
& dictis Sanctorum sapiat, quod non aliorum  
ædificationem præferat, quod non sanctitatem,  
munditiemque redoleat. Subiice igitur te, anima  
mea, impulsibus Dei, & ne dicas amico tuo,  
vade, & reuertere, cû statim possis dare. ] Ne  
inquam, obdurescas, & obediendi differas  
de die in diem. Si enim Dominum loquentem,  
& te inuitantem non audis, vt ab illo non  
exaudiaris, dum oras, periculû subis. Quare  
Gregorius ait: Diffidit mens, se accipere posse  
in oratione, quod appetit, quæ reminiscitur  
nolle se adhuc facere, quod diuinitus  
audiuit. Dignû est enim, vt ab eius beneficiis  
sit extraneus, cuius iussionibus non vult esse

Genes. 3

Prou. 8

Luc. 11

Apo. 1

2. ad Tim. 4

Cassian. lib. 5. in sp. c. 17

Prou. 3

Greg. 10. mor. 17

esse subiectus. Qui audiri vult, audiat: qui nõ debita cupit recipere, non solum in rebus præceptis, sed etiam in aliis, si à Deo interius postulentur, obediat: quia multum impetrat, qui se ad implendas diuinas inspirationes inclinatur.

Nec solum in audiendis & custodiendis Dei inspirationibus maximum bonum est, sed etiam in illis contemnendis maximum malum. Quod sanè simpliciter dictum verum esse intelligitur. Quid enim noxius, quam Deo vocanti surdas aures præbere: quid inuerecundus, quam vniuersorum Domini dicta contemneret? Quid intolerabilius, quam Deo docente, ignorantiam fingere, & ac si nihil audissemus, dissimulare? Audi periculum eius, qui Dei impulsibus cum ad bonum hortantibus, non obedit: Pro eo quoddam proiecisti sermonem Domini, proiecit te Dominus, ne sis Rex super Israel. Merito, quoniam qui à Dei obedientia se subtrahit, voluntatis propria, & omnium vitiatorum se seruituti subter nit. Audi ignominiam: Nubes, & ventus, & pluuia non sequentes, vir gloriosus, & promissa non complens. Sicut enim nubes, & venti pluuia, ita impulsus Dei nos ad bonum opus vocans, & roborans bonum fructum promittit. Et quemadmodum pluuia non sequens nubes & ventos, homines fallit; ita vir speciem pietatis habens, qui non accepta inspirationi respondit, seipsum, non præstando quod deberet præstare, decipit. Audi inquietudinem. Sapiens corde est, & potens robore; quis resistit ei, & pacem habuit? Certè nemo: nam sicut pacem non habet seruus, qui iussis heri reluctatur; ita nec homo, qui inspirationibus Dei sapientis, & fortis resistit. Audi denique dignam ultionem. Væ prouocatrix, & redempta ciuitas, columba. Quare ò Propheta Sancte? Non audiuit, inquit, vocem, & non suscepit disciplinam: in Domino non est confisa, ad Deum suum non appropinquauit. Anima sanguine Christi agni immaculati redempta, eum, à quo liberata est, ad iram prouocat, & se in malum suum, non habere serpentis astutiam, sed stoliditatem columbæ demonstrat. In quo? In eo scilicet, quoddam vocem Domini illam ad perfectionis opera vocantis non audiuit: quoddam difficultate experiens, non in ipso confidit: quoddam ut vincat impedimenta, nequaquam ad eum oratione recurrit. In hoc indignationem sui creatoris prouocat, & stultitiam cordi habere illigatam ostendit. Quare vè illi, id est, magnum malum, & ingens vindicta illi parata est. Quæ est autem ista vindicta? Illa quidem quoddam Dominus, si suam vocem, ac inspirationem contemni videat, paulatim tacet, & sensim à postulandis operibus perfectionis se subtrahit, & miseram animam in sua segnitie, & tepore derelinquit. De qua pœna illud Olee intelligendum est: Veruntamen vnusquisque non iudicet, & non arguatur vir: populus enim tuus sicut hi, qui contradicunt sacerdoti. Ac si dixisset. Curauimus Babylonem, & non est sanata; derelinquamus eam. Vocauimus istam animam, & prælatorum vocibus, institutorum clamoribus, sodalium exemplis, & internis impulsibus eam à somno teporis suscitare curauimus, & nihil proficimus, nulla à nobis, aut saltem remissa tantam inspiratio descendat. quæ eam ob suam ipsius culpam efficaciter non reprehendat, nec arguat, nec ad emendationem adducat. Relinquatur in sua inuerecundia, & procacitate, & hæc ignominia semper illi tribuatur, quoddam contradicit mihi Deo suo; quoddam profectò in infinitum peius est, quam si discipulus, qui hodie cepit discere, suo magistro contradiceret, aut imperita plebs sapientissimo sacerdoti. Rogo te,

1. Reg. 15.

Prov. 25.

Iob. 9.

sophonia 3.

Osea 4.

Ierem. 51.

A quisquis hæc legis, ea attentè meditare, & si aliquando diuinis inspirationibus te ad aliquid perfectionis vocantibus obsurduisti, videbis eas à te paulatim fuisse sublatas, & tuam duritiem hac pœna seuerissima fuisse multatam. Quapropter cura placare Dominum, & magnis gemitibus orabis, dicens, Loquere iterum Domine, & audiet seruus tuus. Imò tu ipse qui boni cognitionem, & desiderium infandis, da vt ego audiam, & tuis hortationibus me obsequentissimum præbeam.

Intenti igitur sumus voci Dei, & cum eius esse internam vocem coniectamur (quod ex doctrina Ecclesiæ, ex scriptis virorum spiritualium, & ex magistro spirituali discemus (ei diligentissimè obediētes firmus. Ipse Dominus gloriæ est, qui vires nostras interius mouet, vt bonum sciamus, velimus, & operemur. Ipse profectò (vt ait pulchrè Bernardus) monet, & mouet, & docet: Monet memoriam, rationem docet, mouet voluntatem. In his enim tribus tota consistit anima. Memoria suggerit bona in cogitationibus sanctis, atque ita ignauiam nostram, torporèmq; repellit. Propterea quoties huiusmodi suggestionem boni senseris in corde tuo, da honorem Deo, & age reuerentiam Spiritui sancto, cuius vox sonat in auribus tuis. Ipse namque est; qui loquitur iustitiam. Et in Euangelio habes, quia ille suggeret vobis omnia, quæcumque dixerò vobis. Et aduerte quid præmiserit: Ille docebit vos omnia. Dixeram enim quia docet rationem. Multi si quidem monentur, vt beneficiant, sed minimè sciunt, quid agendum sit, nisi adsit denud gratia Spiritus sancti, vt quam inspirat cogitationem, doceat in opus proferre, ne vacua in nobis sit gratia Dei. Sed quid? Scienti bonum, & non facienti peccatum est illi gratia. Propterea non solum moneri, & doceri, verum etiam moueri, & affici ad bonum necesse est, ab eo vtique spiritu, qui adiuvat infirmitatem nostram, & per quem in cordibus nostris diffunditur charitas, quæ est bona voluntas. Itaque cum sic adueniens spiritus totam possederit animam suggerendo, instruendo, afficiendo, loquens semper in cogitationibus nostris, vt audiamus & nos, quid loquatur in nobis Dominus Deus, rationem illuminans, voluntatem inflammans, non tibi videtur, quia totam domum impleuerint dispersita linguæ tamquam ignis? Si Dominus est, qui venit, si spiritus eius est, qui loquitur, si Deus ipse annūciat homini eloquium suum: præparare, ò anima, in occursum Dei tui Israël. Quia ecce formans montes & creans ventum. Præparare te ipsam in occursum eius, & cõsiliū Noemi quoniam nunc suam erudiuit, libenter suscipito. Booz, inquit, hac nocte aream hordei ventilat. Lauare igitur, & vngere, & induere cultioribus vestimētis; In hac mortalitatis nocte Dominus aream suam, quæ tu ipsa es, ventilabro inspirationis purgare, & mundare decreuit. Responde inspirationi, & ita munda beris, & vnguento spiritualis cõsolationis vngueris, & virtutum indumentis vestieris. Si te ad diuinum impulsus suscipiendum paraueris, cõfide, quia Domino faciente) ad desideratam sanctitatem peruenies. Ipse namque montes creauit, & ex vita abiectione tamquam ex nihilo, sanctos eduxit, & homines peccatores ad magnam sanctitatem euexit. Ipse etiam format ventum, & confert dona spiritus sui, quæ te illuminent, & roborent, & Deo (in quo perfectio est) perfecte subiiciant. Dic illi cum Propheta: Pasce populum tuum in virga tua, gregem hereditatis tuæ. Et cum te secretis illustrationibus, & internis monitionibus pasci, & regi senseris, cū lega-

B

C

D

E

Bern. ser. 1. pens.

Ioan. 14.

Iacob. 4.

Amos. 4.

Ruth. 3.

Michea 7.



tum ad te missum, id est, internum impulsus audieris, cum virga pastoritia, hoc est, arcana increpatione te percussus esse cognoveris, ne contradicias gubernanti, & pasceri te, sed sequere illum, & regi, ac duci te finito, ut hic ad veram iustitiam, & in futuro ad æterna pascua tandem admittaris.

*Quòd religiosus bona opera strenuè faciat.*

CAPVT XXXI.



X his, quæ in superiori capite diximus, liquet, obediendum esse voci Dei, siue ea per Scripturam diuinam, siue per traditionem maiorum, siue per sermonem prælatorum, siue per internam nobis inspirationem constiterit. Cui voci nequam perfectè obedimus, si bona quæ Dominus præcipit, aut à nobis poscit, tepidè & remisse faciamus. Deus enim magnus est: Dominus, quin & ipsa magnitudo, atque maiestas, qui vult quod principis volunt, scilicet diligentissimis obsequiis deliniti, & perfectis virtutis actionibus honorari. Vnde & substantiam operis mandat, & modum etiam operis dicit: ita scilicet ut bonum quod facimus, gnauiter strenuèque præstemus. Qui cupit ergo Deo per omnia placere, & aliquam mentis puritatem assequi, non putet instrumentum huius puritatis esse, sine vilo ordine, aut modo multitudini operum bonorum insistere, sed bene & diligenter bonis operibus suæ vocationi & suis viribus congruentibus occupari. Sicut enim non est ille optimus pictor (ut simili Nazianzeni vtar, ad aliud propositum adducto,) qui multiplices, & egregios colores frustra miscet, & veluti pratum in tabula depictum ostendit, sed qui veras, & pulcherrimas formas penicillo delineat: ita non est perfectus Dei seruus, qui multitudine bonorum operum vtrumque factorum suam vitam format, sed qui pulcherrimis, & perfectis operibus, siue illæ plura sint, siue pauciora seipsum honestat. Numquam optimum scriptorem dicimus, qui multa scribit, neque optimum oratorem qui multa loquitur, sed ille optimus scriptor habendus est, qui iuxta propositam materiam doctè, prudenter, & eruditè scribit, & ille perfectus orator, qui selectissimis verbis, & sententiis dicit, & rationum pondere, ac efficacitate dicendi, quod intendit, persuadet. Si in his, & in omnibus artibus non bonum facere, sed bene & pulchrè facere artificem perfectum constituit, idem de studio virtutis sentiendum est, ut quemque perfectum, ac sanctum faciat, non orare, aut obedire, aut aliquid quodpiam bonum facere, sed feruenter orare, deuotè obedire, & quicquid bonum est, solerter, & diligenter operari. Faciat sutor calceos, qui nec pedes eius, in cuius gratiam facti sunt, capiant, nec formam calceorum habeant, omnes ridemus, & qui pecuniam pro illis obtulit, indignatur. At calcei sunt: Non inficior, sed perperam, & non ad vsum pedum operiendorum compacti. Ita frater, Dæmones rident orationem tuam, rident obedientiam tuam, rident psalmodiam, & mortificationem tuam, & Dominus cui ista offers, indignatur, quia omnia tepida, distracta, & quali per consuetudinem facta sunt, & stercore innumerabilium imperfectionum perfectio infecta. De quibus ait Ieremias: Viderunt eam hostes, & deriserunt Sabbata eius. Hæc enim opera (quod ad

Greg.  
Nazianz.  
orat. de  
vita diffi-  
rensi.

Iheremo. 1.

A suam substantiam attinet) Sabbata sunt, quibus homo ab operibus feruilibus, scilicet à peccatis vocat, in virtute tamquam in sancto otio requiescit, sed Dæmones hæc Sabbata rident, quia illis mēs nostra non proficit, nec suam virtutem auget, imò potius tepiditatis morbo languescit. Quòd verò his hostiis ac sacrificiis Dominus indignetur, audi Malachiam dicentem: Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? & si offeratis claudum, & languidum, nonne malum est? offer illud duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciem tuam, dicit Dominus exercituum. Cæca est bona operatio, quam non oculi rectæ & puræ intentionis dirigunt: Claudum est opus, quod non humilitas, & propria diffidentia sustentat: B Languidum est virtutis sacrificium, quod irreuerentia, segnitie, superbia, aut alio quopiam defectu fedatum est. Si hæc offerantur Ecclesiarum principi, ait Hieronymus, aut cuiilibet erudito, sapientique doctore, nonne repudiabuntur, & in contumeliam eius recident, qui talia est ausus offerre: quanto magis Dominus repudiabit, qui sanctior est, & qui plenius inuerecundiam nostram agnoscit?

Malach. 1.

Hiero. ad  
c. 1. Ma-  
lachia.

Detrimta igitur bonorum operum tepidè & remisse factorum numeremus. Primum: Deum non placant. Secundum: Angelorum, & Sanctorum iram merentur. Tertium: Dæmones ad risum & contemptum prouocant. Quartum: Minimè ipsum operantem perficiunt: Quintum: Maiorem in dies difficultatem assequendæ perfectionis inducunt. Sextum: C Tempus ferè sine fructu consumunt. Deum quidem bona opera malè & segniter facta non placant, qui suæ maiestatis contemptum ducit, cultu tam irreuerenti, ac tepido à suis seruis honorari. Quem cum nausea & indignatione repellit, dicens: Calendas vestras, & solemnitates vestras, odiuit anima mea, facta sunt mihi molesta, laboravi sustinens. Bonis quippe operibus quasi solemnitatem celebramus, & Deo primos, hoc est, præcipuos dies nostræ peregrinationis offerimus. Sed istos dies, & ista solemnia Dominus reicit, cum ea segnia, & imperfectionum plena animus irreuerentia sordens emittit. Deinde angelos & sanctos ad iram incitant. Quoniam illi Dei famuli purissimi, qui tanta cura ei seruiunt, tanto tremore famulantur, non possunt non indignissimi putare, quòd homines tantis ei defectibus obsequantur, ac si non Deo, sed homini abiecto seruiant. Præterea Dæmones ad risum prouocant. Nam (ut Hermæ similitudinem afferamus) quemadmodum si quidam peracta vindemia quasdam amphoras multo repletet, alias verò semiplenas relinqueret, illis quidem prætermisissis istas tantum anxius visiteret, quantum vinum posset corruptionem cōtraxisse: Ita Dæmon non visitat plenos, & perfectos viros, sed semiplenos, illos nempe, qui substantiam quidem bonorum operum habent, sed modum debitum, id est, intentionis rectitudinem, & feruorem in operando non retinent. Hos, inquam, querit, ut non de eorum detrimento doleat, sed ut eos feruore vacuos veluti vino corrupto occupatos irideat. Hæc etiam opera segniter facta operantem non perficiunt. Quoniam virtutum habitus tepidis, & remissis actionibus non augentur (ut non sola philosophica disciplina, sed etiã experientia clamant) sed saltem contrariis crescentibus eorum vigor minuitur, & ad interitum disponuntur. Quod & Salomō fatetur, dicens: Egestatem operata est manus remissa; manus autem fortium diuitias parat. Et rursus: Manus fortiam dominabitur, quæ autem remissa est, tributis seruiet. Quoniam modo manus remissa, & negligens egestatem incurrit, & in seruitutem se redi-

git,

Hermas.  
Pastor. 5.  
ad finem.

Preu. 10.

Preu. 12.